

**Przepisy dotyczące
rowerzystów:
wczoraj, dziś i jutro**

**miasta
dla
rowerów**

**Przepisy dotyczące rowerzystów:
wczoraj, dziś i jutro**

Marcin Hyła, Warszawa, 14.12.2015

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Uwarunkowania formalno-prawne

- **Ustawa Prawo o Ruchu Drogowym (PoRD, „rowerowa” nowelizacja: D.U.2011.92.530)**
- **Rozporządzenia wykonawcze do PoRD**
- **Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne (D.U.99.43.430)**
- **Ustawa Prawo Wodne („prezydencka” nowelizacja w zakresie ruchu rowerowego na wałach przeciwpowodziowych, 2014)**

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Uwarunkowania formalno-prawne – cd.

- „Dualizm” prawny (PoRD i warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie)
- Kolizja (**sprzeczności**) niektórych przepisów
- Bezpodstawne **mieszanie porządków prawnych** (zwłaszcza PoRD i D.U.99.43.430)
- Działania **bezprawne** (Zespoły Uzgodnień Dokumentacji Projektowej – dziś uchylone)

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Trochę historii

- Przepisy ruchu drogowego tradycyjnie **dyskryminowały** w Polsce słabszych uczestników ruchu (rowerzystów)
- Konstytucyjna **niezgodność** ustawy Prawo o Ruchu Drogowym (PoRD) z **Konwencją Wiedeńską o ruchu drogowym**
- Przepisy tworzone w oparciu o **wyobrażenia**, a nie **doświadczenie i wiedzę**

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Ustawa PoRD 2011 – co nowego obowiązuje?

- **Art. 2: nowe definicje:** roweru, drogi dla rowerów, pasa ruchu dla rowerów, śluzy rowerowej
- **Art. 16 ust. 7: rowerzysta środkiem pasa ruchu**
- **Art. 27 ust. 1a: pierwszeństwo na skrzyżowaniu** (Konwencja Wiedeńska)
- **Uchylony art. 33 ust. 4** (Konwencja, jw.)
- **przewóz dzieci w przyczepkach**

Konwencja Wiedeńska: rowerzysta ma pierwszeństwo!

www.miastadlarowerow.pl

2011: dopuszczony przewóz dzieci w przyczepkach

www.miastadlarowerow.pl

2011: rower może mieć do 0,9 m szerokości

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Inne nowelizacje dopuściły między innymi:

- Migające oświetlenie przednie roweru i na wysokości 0,25-1,50 m nad jezdnią
- Wprowadzanie rowerów do przejść, hali i na perony **dworców kolejowych**
- Ruch rowerów na **wałach** przeciwpowodziowych
- **Dekryminalizacja** kierowania rowerem pod wpływem alkoholu (**wykroczenie**)
- Brak **punktów karnych** dla kierujących rowerem

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Wyzwania związane z nowelizacją

- **Błędne rozumienie art. 27 ust. 1 i ust. 1a PoRD**
- **Błędne rozumienie znaku D-6a/b („przejazd dla rowerzystów”) który nie ustala pierwszeństwa!**
- **Art. 27 ust. 1 PoRD obowiązuje od 1997 roku – pierwszeństwo ma rowerzysta dopiero na przejeździe, a nie wjeżdżający na przejazd**
- **Ustalenie pierwszeństwa na przejeździe dla rowerzystów wymaga znaków A-7/B-20**

Na 95-98% przejazdów pierwszeństwo ustalają znaki!

www.miastadlarowerow.pl

Znak D-6a/b nie ustala pierwszeństwa!

www.miastadlarowerow.pl

Jest problem z przejazdami izolowanymi (np. łącznice)

www.miastadlarowerow.pl

Pierwszeństwo na przejeździe należy ustalać znakiem A-7

www.miastadlarowerow.pl

Pierwszeństwo na przejeździe należy ustalać znakiem A-7

www.miastadlarowerow.pl

Pierwszeństwo na przejeździe należy ustalać znakiem A-7

www.miastadlarowerow.pl

Znak B-20 stosuje się przy braku widoczności

www.miastadlarowerow.pl

Znak A-7 odbiera pierwszeństwo przed przejazdem

www.miastadlarowerow.pl

Znak A-7 i poziomy P-13 ustala pierwszeństwo na łącznicy

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

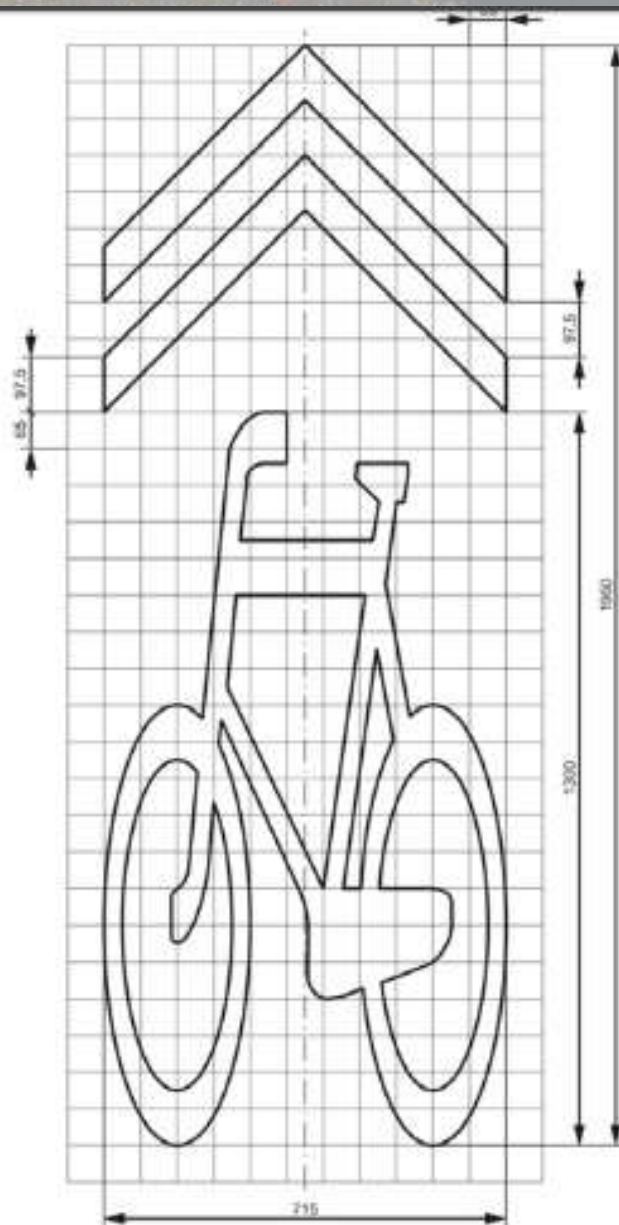
Rowerowe zmiany znaków i sygnałów drogowych

- D.U.2015.1313 i D.U.2015.1314 (od 08.10.2015)
- Zmiany **porządkowe** wynikające ze zmian PoRD
- Nowe **znaki** (P-27) i **sygnały** (S-1a, S-3a) drogowe
- Możliwy **powszechny kontraruch** rowerowy
- Warunki (zbyt ogólne) dla **śluz rowerowych**
- Poprawa **zasad ustalania pierwszeństwa**

Taki rower teraz może korzystać z dróg dla rowerów

www.miastadlarowerow.pl

Nowy znak P-27 „kierunek i tor ruchu roweru”

Rys. 5.2.9.5. Znak P-27 „kierunek i tor ruchu roweru”,”

Znak P-27 „kierunek i tor ruchu roweru” (rys. 5.2.9.5) można stosować na jezdni,

Nowy sygnalizator S-1a (UWAGA: odwrócone tło)

www.miastadlarowerow.pl

Nowy sygnalizator S-1a (UWAGA: odwrócone tło)

www.miastadlarowerow.pl

Kontraruch: ujednoliconie zapisy

www.miastadlarowerow.pl

Odpowiednik znaku P-27, Bruksela (Belgia)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza typu 1, podstawowa (klasyczna, Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza typu 1, podstawowa (klasyczna, Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 2 (eksperymentalna, Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 2 (Niemcy)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 3 (Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 3 (Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 3 (Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 4 (variant, Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Śluza rowerowa typu 5 (Lublin)

www.miastadarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Inne nowości „Czerwonej Książeczki”

- **Znaki pionowe w rozmiarze „mini” dla rowerzystów (drogi dla rowerów, kontrapasy, kontraruch) i na wysokości min. 1,0 m do dolnej krawędzi (tylko drogi dla rowerów)**
- **Znaki poziome w rozmiarze „mini” dla rowerzystów (P-23, strzałki P-8, linie zatrzymań, znaki P-15 i P-16)**

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Inne nowości „Czerwonej Książeczki” - c. d.

- Minimalna szerokość przejścia dla pieszych – 2,5 m (zamiast 4,0 m jak dotychczas)
- Minimalna szerokość przejazdu dla rowerzystów – 1,8 m (jednokierunkowy) i 3,0 m (dwukierunkowy)
- Możliwość **łączenia** przejścia i przejazdu

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Problemy nowelizacji - błędy

- Błędna definicja linii wyznaczających **pasy ruchu dla rowerów** (P-2b, P-4)
- Problematiczne warunki dla **śluz rowerowych**
- **Niejasności** związane ze znakami P-23/P-8 i P-27
- **Błędne wymiary i konstrukcja (tło)** nowych sygnalizatorów rowerowych S-1a i S-3a

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Błędy oznakowania poziomego podłużnego

- Linia **P-2b** nie może być przekraczana rowerem
- Linia **P-2b** jest **identyczna (!)** z linią **P-7b**, która **może** być przekraczana rowerem i **nie może być** przekraczana pojazdem silnikowym
- Wymusza to stosowanie **linii przerywanej (P-1e)**
- Kontrapasy mogą być wyznaczane **wyłącznie** linią **P-4 (podwójna ciągła)**

Linia P-4 wyznaczająca kontrapas (Lublin)

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Błędy związane ze śluzami

- Brak jakichkolwiek **wzorów** śluz
- Brak typologii i **warunków stosowania** śluz
- Śluzy **muszą** składać się z **dwóch linii zatrzymań**, w tym – linii **P-14** położonej **dalej od skrzyżowania**
- Podana **głębokość** (2,5 m) jest odpowiednia wyłącznie dla **śluz typu 2 i 3** i za mała dla **typu 1**

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Błędy związane ze znakami P-23 i P-8

- Brak właściwego zapisu określającego znaczenie znaków P-22 i P-23 stosowanych **łącznie ze strzałkami P-8** (dopuszczającego jazdę tych pojazdów z pasa ruchu w kierunku innym niż wskazuje **P-8 bez P-22/P-23**)
- **Niejasność** związana z kontraruchem bez wyznaczania pasa ruchu dla rowerów.

Kombinacja P-22, P-23 i P-8

www.miastadlarowerow.pl

Organizacja ruchu

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Błędy związane ze znakami P-27

- Znak **nie nakłada** na innych uczestników ruchu obowiązku zachowania **szczególnej ostrożności** wobec rowerzysty
- Brak jakichkolwiek **warunków technicznych**, poza trzema zakazami stosowania (brak np. minimalnej odległości od krawędzi jezdni itp.)
- Niejasność dotycząca **kontraruchu**

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Instruktaż (wstępny) dla P-27

- Powinien być stosowany w osi pasa ruchu (skrzyżowania, parkowanie ukośne lub prostopadłe)
- **Minimalna odległość** od krawędzi jezdni to 0,6 m; zalecana 1,0 - 1,5 m, dla kontraruchu - 0,3 m
- Przy torowiskach **1435 mm** – między szynami (*)
- Nie może prowadzić na **przeszkody** (wpusty itp.)

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Błędy związane z sygnałami S-1a i S-3a (i S-2)

- Zbyt duża **średnica** (200 mm, zamiast 100 mm)
- Barwne tło, czarny symbol roweru i strzałka, co może utrudniać zrozumienie sygnału. **Powinno być odwrotnie: czarne tło, barwny symbol roweru (tak, jak w sygnalizatorze S-6)**
- Stosowanie **sygnalizatora S-2** na wlotach, przez które wyznaczono **przejazd dla rowerzystów**

Kolizja sygnatu S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Kolizja sygnatu S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Kolizja sygnału S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Kolizja sygnatu S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Kolizja sygnału S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Kolizja sygnatu S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Kolizja sygnału S-2 i S-6

www.miastadlarowerow.pl

Likwidacja sygnału S-2 (Kraków, ul. Rymarska)

www.miastadlarowerow.pl

Sygnaly S-1 i S-2 tylko dla rowerzystów (kontrapas)

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Problemy nowelizacji - braki

- Brak możliwości **dopuszczenia wózków rowerowych** na wybrane drogi dla rowerów (oraz rowerów na drogi dla pieszych) – **tabliczki!**
- Brak przepisów dot. **urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego** (UBRD)
- Brak przepisów dot. **stojaków rowerowych**
- Brak wymiarów (szerokości) **drogi dla rowerów**

Brak dopuszczenia (nie nakazu!) ruchu rowerów

www.miastadlarowerow.pl

Brak dopuszczenia (nie nakazu!) ruchu rowerów

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Wyzwania związane z pasami ruchu dla rowerów

- Warunki techniczne dróg (D.U.99.43.430, zm. D.U.2015.329) **dopuszcza projektowanie i budowę nowych dróg z pasami ruchu dla rowerów** (wcześniej - tylko przebudowa)
- Należy unikać **wpustów i włączów rewizyjnych** w jezdni (wpusty deszczowe krawężnikowe!)
- Brak **doświadczeń** z pasami ruchu dla rowerów

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Wyzwania związane z pasami ruchu dla rowerów

- „Czerwona Książeczka” obecnie **nie nakazuje** lokalizować pasów ruchu dla rowerów **wyłącznie przy prawej krawędzi jezdni**
- Pas ruchu dla rowerów musi być **bezpieczny** – **konieczna jest szer. min. 1,5 m i opaska 0,5 m** w przypadku miejsc postojowych **równoległych**
- Kontrapasy zwykle są **bezpieczne**

Pas ruchu dla rowerów i parkowanie równoległe (znak!)

www.miastadlarowerow.pl

Pas ruchu dla rowerów i parkowanie faktyczne

www.miastadlarowerow.pl

Pas ruchu dla rowerów między pasami ruchu ogólnego

www.miastadlarowerow.pl

Przekrój zastany, znak P-21 rozwiązaniem (Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Pas ruchu dla rowerów po lewej stronie (!)

www.miastadlarowerow.pl

Samochody w prawo, rowery na wprost

www.miastadlarowerow.pl

Bezpieczne wykształcenie pasa ruchu dla rowerów

www.miastadlarowerow.pl

Rowery mogą na wprost

www.miastadlarowerow.pl

Ruch rowerów na wprost

www.miastadlarowerow.pl

Samochody tylko w prawo, rowery na wprost

www.miastadlarowerow.pl

Droga dla rowerów i jezdni z pasem filtrującym

www.miastadlarowerow.pl

Kontrapas – w Krakowie jest 65

www.miastadlarowerow.pl

Ważne: oznakowanie pionowe kontrapasa!

www.miastadlarowerow.pl

Ważne: oznakowanie pionowe kontrapasa!

www.miastadlarowerow.pl

Kontrapas na Kopernika (2002): azyle na łukach

www.miastadlarowerow.pl

Rowery to 54-55% pojazdów (ok. 3500/dobę)

www.miastadlarowerow.pl

Wyzwanie: rowerowy „przystanek wiedeński” (Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Kontrapas i wyniesiony peron w jezdni

www.miastadlarowerow.pl

Wyniesienie przejezdnego peronu

www.miastadlarowerow.pl

Wyniesienie torowiska, ruch na zasadach ogólnych

www.miastadlarowerow.pl

Kontrapas, torowisko/buspas

www.miastadlarowerow.pl

Wyniesienie torowiska, miejsce na znaki P-27

www.miastadlarowerow.pl

Kontrapas, torowisko, lewoskręt z kontrapasa

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Wyzwania związane z przepisami

- Urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego są opisane **w sposób niewystarczający**
- Brak **warunków stosowania UBRD** na drogach dla rowerów (słupki **U-12c** w przekroju)
- Potencjalny problem z umieszczaniem stojaków rowerowych w jezdni, także w celu **wytworzenia pola widoczności** na skrzyżowaniu

Stojaki w jezdni: UBRD?

www.miastadlarowerow.pl

Stojaki w jezdni: UBRD!

www.miastadlarowerow.pl

Eliminacja parkowania samochodów

www.miastadlarowerow.pl

Znacząca poprawa widoczności

www.miastadlarowerow.pl

Stojaki w jezdni: UBRD!

www.miastadlarowerow.pl

Stojaki w jezdni: UBRD!

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Szereg urządzeń BRD może być stosowane

- Ogromny potencjał stosowania progów zwalniających: tylko **płytowych i wyspowych**
- Ronda typu „pinezka” - **UBRD (prefabrykat) czy rondo?**
- Niektóre UBRD **nie są UBRD** (małe ronda, wyniesione skrzyżowania, **niektóre progi**)

Prefabrykowany próg zwalniający (Wrocław)

www.miastadlarowerow.pl

Wyniesione skrzyżowanie (Puławy)

www.miastadlarowerow.pl

Progi wyspowe (Piekary k. Krakowa)

www.miastadlarowerow.pl

Progi wyspowe (Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Progi wyspowe z azylem (Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Próg płytowy (Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Minirondo typu „pinezka” (Kraków)

www.miastadarowerow.pl

Minirondo typu „pinezka” (Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Minirondo typu „pinezka” (Gdańsk)

www.miastadlarowerow.pl

Małe rondo z jednym pasem ruchu (Kraków)

www.miastadlarowerow.pl

Małe rondo z drogą dla rowerów jako wlotem

www.miastadlarowerow.pl

Droga dla rowerów jako 4. wlot skrzyżowania

www.miastadlarowerow.pl

Droga dla rowerów jako 4. wlot skrzyżowania

www.miastadlarowerow.pl

Droga dla rowerów jako 4. wlot skrzyżowania

www.miastadlarowerow.pl

Droga dla rowerów jako 4. wlot skrzyżowania

www.miastadlarowerow.pl

Droga dla rowerów jako 4. wlot skrzyżowania

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Co wynika z dotychczasowych zmian?

- Możliwość **fundamentalnej przebudowy miast**
- Ułatwienia dla **organizacji ruchu rowerowego** w miastach i poza nimi
- **Katalizator** pożądanej zmiany: powszechnego wyboru **roweru jako środka transportu**

To nie mityczny „Zachód”, to Polska

www.miastadlarowerow.pl

Przepisy dotyczące rowerzystów: wczoraj, dziś i jutro

Czego jeszcze potrzebujemy?

- Konieczna jest **nowela rowerowa warunków technicznych dróg (D.U.99.43.430)** zgodnie z ekspertyzą SITKom dla GDDKiA (lipiec 2010)
- **Konieczna jest „specustawa” rowerowa**, umożliwiająca stosowanie procedury ZRID dla dróg dla rowerów nie stanowiących części drogi publicznej (**istniał projekt rządowy 18.08.2015**)

miasta dla rowerów

Marcin Hyła, cinek@rowery.org.pl